

Stosowanie MSB w praktyce – część II
Reakcja biegłego rewidenta
na oszacowane ryzyko
istotnego zniekształcenia
Prezentacja

Antoni Kwasiborski

Stosowanie MSB w praktyce – część II
Reakcja biegłego rewidenta
na oszacowane ryzyko
istotnego zniekształcenia

Prezentacja

**CENTRUM
EDUKACJI
PIBR**

Projekt graficzny Magda Beneda
Wydawca Centrum Edukacji Polskiej Izby Biegłych Rewidentów
Redaktor prowadzący Paweł Tyszer
Skład i przygotowanie do druku Dariusz Żurek

Książka ta jest dziełem twórców i wydawcy. Prosimy, abyś przestrzegał praw, jakie im przysługują. Jej zawartość możesz udostępnić nieodpłatnie osobom bliskim lub osobiście znanym. Ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz jej fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A kopiując jej część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Copyright © Centrum Edukacji PIBR, Polska Izba Biegłych Rewidentów

Warszawa 2017

ISBN 978-83-89255-66-2

Wydanie II

Centrum Edukacji Polskiej Izby Biegłych Rewidentów
al. Jana Pawła II 80
00-175 Warszawa
e-mail: ce@pibr.org.pl
tel. 22 637 31 04
fax 22 637 30 84

Tematyka prezentacji

1. Wprowadzenie

2. Przegląd wymogów MSB dotyczących:

- 1) dowodów badania szczególnych zagadnień
- 2) ogólnej reakcji biegłego rewidenta na oszacowane ryzyko
- 3) testów kontroli
- 4) badania wiarygodności
- 5) oceny zniekształceń rozpoznanych podczas badania
- 6) korzystania z wyników pracy innych osób
- 7) badania sprawozdań jednostki korzystającej z organizacji usługowej

3. Test końcowy i podsumowanie szkolenia

Wprowadzenie

Usytuowanie

- *Międzynarodowych Standardów Badania* (dalej MSB) w systemie regulacji IFAC (IAASB)

Obowiązek stosowania

- krajowych standardów rewizji finansowej (wg ustawy KSB) w brzmieniu MSB w świetle uchwały KRBR, ze zwróceniem uwagi na zasadę ORS oraz skalowalność wypełniania wymogów

Zakres stosowania wymogów MSB

- ustalony *Przedmową do Międzynarodowych Standardów i Innych Dokumentów Dotyczących Kontroli Jakości, Badań, Przeglądów, Innych Usług Atestacyjnych i Usług Pokrewnych*

Ingerencja

- ustawy z 11 maja 2017 r. w problematykę badania ustawowego (w terminologię, zasady etyki, system wewnętrznej kontroli jakości, standardy badania, dokumentację badania)

Niektóre regulacje tworzące nowy stan prawny w sferze zadań firm audytorskich i biegłych rewidentów

Ustawa z 11 maja 2017 r.
o biegłych rewidentach, firmach
audytorskich oraz nadzorze
publicznym

Uchwała nr 2784/52/2015 KRBR
z 10 lutego 2015 r. w sprawie
zasad wewnętrznej kontroli
jakości w podmiocie
uprawnionym do badania
sprawozdań finansowych

Uchwała nr 2783/52/2015 KRBR
z 10 lutego 2015 r. (zmieniona)
w sprawie krajowych standardów
rewizji finansowej

Wydane i spodziewane regulacje
organów PIBR

Stosowanie MSB wymagane przy badaniu sprawozdań finansowych

Przez firmy audytorskie badające JZP

- poczynając od sprawozdań finansowych **za okresy kończące się 31 grudnia 2016 roku i później**

Przez firmy audytorskie nie badające JZP

- z wyjątkami - poczynając od sprawozdań finansowych **za okresy kończące się 31 grudnia 2017 roku i później**

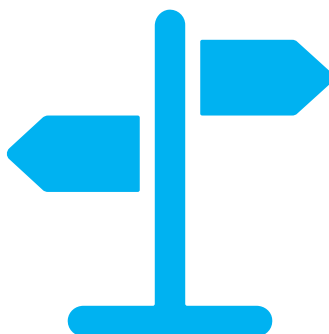
Niektóre regulacje tworzące stan prawny w sferze zadań firm audytorskich i biegłych rewidentów

MSB, a zalecenie uwzględniania wydanych przez IAASB:

- przedmowy do Międzynarodowych Standardów i innych dokumentów dotyczących kontroli jakości, badań, przeglądów, innych usług atestacyjnych i usług pokrewnych
- międzynarodowych założeń koncepcyjne usług atestacyjnych

Utrata mocy uchwały
z 16 lutego 2010 r. nr
1608/38/2010 KRBR
w sprawie krajowych
standardów rewizji finansowej
nie później niż
z dniem 31 grudnia 2018 r.

Co mamy za sobą, a co jest przed nami?

Tytuły standardów mówią same za siebie

Wybrane MSB stosowane na etapie Oszacowania ryzyka istotnego zniekształcenia (cz. I)

To co znamy i umiemy stosować

To co poznamy dziś

To co czeka nas później

- MSB **210** *Uzgadnianie warunków zlecenia badania*
- MSB **300** *Planowanie badania sprawozdań finansowych*
- MSB **315** *Identyfikacja i ocena ryzyk istotnego zniekształcenia dzięki zrozumieniu jednostki i jej otoczenia*
- MSB **320** *Istotność przy planowaniu i przeprowadzaniu badania*

Wybrane MSB stosowane na etapie Reakcji na oszacowane ryzyko istotnego zniekształcenia (cz. II)

To co znamy i umiemy stosować

To co poznamy dziś

To co czeka nas później

- MSB **330** *Postępowanie biegłego rewidenta w odpowiedzi na ocenę ryzyka*
- MSB **402** *Okoliczności wymagające uwzględnienia przy badaniu jednostki korzystającej z organizacji usługowej*
- MSB **450** *Ocena zniekształceń rozpoznanych podczas badania*
- MSB **501** *Dowody badania – rozważania szczególne dotyczące wybranych zagadnień*
- MSB **505** *Potwierdzenia zewnętrzne*
- MSB **510** *Zlecenie badania po raz pierwszy – stany początkowe*
- MSB **520** *Procedury analityczne*

Wybrane MSB stosowane na etapie Reakcji na oszacowane ryzyko istotnego zniekształcenia (cz. II)

To co znamy i umiemy stosować

To co poznamy dziś

To co czeka nas później

- MSB **530** *Badanie wrywkowe (próbkiowanie)*
- MSB **540** *Badanie wartości szacunkowych, w tym szacunków wartości godziwej i powiązanych ujawnień,*
- MSB **550** *Podmioty powiązane*
- MSB **600** *Badanie sprawozdań finansowych grupy (w tym praca biegłych rewidentów części grupy) – uwagi szczególne*
- MSB **610** *Wykorzystanie pracy audytorów wewnętrznych*
- MSB **620** *Korzystanie z wyników pracy eksperta powołanego przez biegłego rewidenta*

Wybrane MSB stosowane na etapie Sprawozdawczości biegłego rewidenta (cz. III)

To co znamy i umiemy stosować

To co poznamy dziś

To co czeka nas później

- MSB **560** *Późniejsze zdarzenia*
- MSB **570** *Kontynuacja działalności*
- MSB **580** *Pisemne oświadczenia*
- MSB **600** *Badanie sprawozdań finansowych grupy (w tym praca biegłych rewidentów części grupy) – uwagi szczególne*
- MSB **610** *Wykorzystanie pracy audytorów wewnętrznych*
- MSB **620** *Korzystanie z wyników pracy eksperta powołanego przez biegłego rewidenta*

Wybrane MSB stosowane na etapie Sprawozdawczości biegłego rewidenta (cz. III)

To co znamy i umiemy stosować

To co poznamy dziś

To co czeka nas później

- MSB **700** *Formułowanie opinii i sprawozdanie na temat sprawozdań finansowych*
- MSB **705** *Modyfikacje opinii w sprawozdaniu niezależnego biegłego rewidenta*
- MSB **706** *Paragraf objaśniający i paragraf dotyczący innej sprawy w sprawozdaniu niezależnego biegłego rewidenta*
- MSB **710** *Informacje porównawcze – dane korespondujące i porównawcze sprawozdania finansowe*
- MSB **720** *Odpowiedzialność biegłego rewidenta dotycząca innych informacji zamieszczonych w dokumentach zawierających zbadane sprawozdania finansowe*
- **Planowane zmiany MSB**

MSB stosowane na wszystkich etapach badania (cz. I, II i III)

To co było, jest i będzie...

- MSB **200** *Ogólne cele niezależnego biegłego rewidenta oraz przeprowadzanie badania zgodnie z międzynarodowymi standardami badania*
- MSB **220** *Kontrola jakości badania sprawozdań finansowych*
- MSB **230** *Dokumentacja badania*
- MSB **240** *Odpowiedzialność biegłego rewidenta podczas badania sprawozdań finansowych dotycząca oszustw*
- MSB **250** *Uwzględnienie prawa i regulacji podczas badania sprawozdań finansowych*

MSB stosowane na wszystkich etapach badania (cz. I, II i III)

To co było, jest i będzie ...

- MSB **260** *Komunikowanie się z osobami sprawującymi nadzór*
- MSB **265** *Komunikowanie się z osobami sprawującymi nadzór i kierownictwem w sprawie słabości kontroli wewnętrznej*
- MSB **330** *Postępowanie biegłego rewidenta w odpowiedzi na ocenę ryzyka*
- MSB **402** *Okoliczności wymagające uwzględnienia przy badaniu jednostki korzystającej z organizacji usługowej*
- MSB **500** *Dowody badania*

Skalowalność (proporcjonalność) stosowania MSB

- **Procedury kontroli firmy audytorskiej uwzględniają obowiązywanie zasady proporcjonalności** przy stosowaniu krajowych standardów badania, przy badaniach ustawowych jednostek innych niż duże jednostki
- Skalowalność ma uwzględniać także procedury kontroli przeprowadzanych w firmach audytorskich przez KKN (Art. 37 ust. 10 Ustawy)

Firma audytorska

dostosowuje swoją organizację wewnętrzną w zakresie: polityk, procedur, rozwiązań organizacyjnych i mechanizmów wewnętrznej kontroli jakości, do wielkości i rodzaju prowadzonej działalności podstawowej, w tym do rodzaju i wielkości badanych jednostek. (Art. 65 ust. 1 Ustawy)

Biegły rewident

uwzględnia podczas planowania, wyboru i dokumentowania procedur badania zakres i rozmiary działalności jednostki, której sprawozdania finansowe są przedmiotem badania. (§ 2 ust.3 Uchwały KRBR)

Sposób formułowania wymogów w MSB

We wszystkich **MSB** widnieje **uwaga** tłumacza następującej **treści**:

„Stosowane w każdym MSB w części określającej wymogi sformułowanie auditor shall + czynność - **przetłumaczono na język polski w czasie teraźniejszym**, biegły rewident zatem wykonuje czynność, zgodnie z konwencją tłumaczeniową przyjętą w Unii Europejskiej

Brak zastosowania formy nakazowej z użyciem słów: powinien, ma, musi itp. nie zmienia faktu, że wyrażona w ten sposób czynność zobowiązuje biegłego rewidenta do jej wykonania, a zwolnienie od tego wymogu może nastąpić jedynie w sposób przywidziany w danym MSB.”

Tematyka prezentacji

1. Wprowadzenie
2. **Przegląd wymogów MSB dotyczących:**
 - 1) **dowodów badania szczególnych zagadnień**
 - 2) ogólnej reakcji biegłego rewidenta na oszacowane ryzyko
 - 3) testów kontroli
 - 4) badania wiarygodności
 - 5) oceny zniekształceń rozpoznanych podczas badania
 - 6) korzystania z wyników pracy innych osób
 - 7) badania sprawozdań jednostki korzystającej z organizacji usługowej
3. Test końcowy i podsumowanie szkolenia

Znaczenie pozyskiwania dowodów badania - wymóg zgromadzenia wystarczających i odpowiednich dowodów

Uzyskiwanie
i ocena dowodów
badania

Większość pracy biegłego rewidenta związana z formułowaniem opinii polega na uzyskiwaniu i ocenie dowodów badania [500, A2]

Wybrane MSB zawierające podstawowe wymogi i objaśnienia dotyczące dowodów badania

- MSB **500** *Dowody badania*
- MSB **315** *Identyfikacja i ocena ryzyk istotnego zniekształcenia dzięki zrozumieniu jednostki i jej otoczenia*
- MSB **402** *Okoliczności wymagające uwzględnienia przy badaniu jednostki korzystającej z organizacji usługowej*
- MSB **501** *Dowody badania – rozważania szczególne dotyczące wybranych zagadnień (zapasów, sporów prawnych i roszczeń, informacji o segmentach)*
- MSB **505** *Potwierdzenia zewnętrzne*
- MSB **510** *Zlecenie badania po raz pierwszy – stany początkowe*

MSB 500 - przypomnienie procedur pozyskiwania dowodów badania

Wymóg zaprojektowania i przeprowadzenia procedur badania, które w danych okolicznościach są odpowiednie dla uzyskania wystarczających i odpowiednich dowodów badania

[500, 6 oraz wiele innych]

Procedury badania, służące uzyskiwaniu dowodów badania [A2]:

- zapytania
- inspekcja
- obserwacja
- potwierdzenie
- ponowne przeliczenie
- ponowne przeprowadzenie procedur
- procedury analityczne

MSB 500 - porównanie wiarygodności dowodów badania

Uogólnienia (z wyjątkami) dotyczące oceny wiarygodności dowodów badania [A31]:

- wiarygodność dowodów badania **pochodzących od niezależnych źródeł zewnętrznych** poza jednostką, jest wyższa niż dowodów pozyskanych od jednostki
- wiarygodność dowodów sporządzonych **przez jednostkę** jest wyższa, gdy stosowne kontrole przeprowadzane przez jednostkę działają skutecznie
- dowody badania uzyskane **bezpośrednio przez biegłego rewidenta** są bardziej wiarygodne niż dowody badania uzyskane pośrednio,
- dowody badania **w formie dokumentacji papierowej, elektronicznej lub zapisu na innych nośnikach** są bardziej wiarygodne niż pozyskane w formie ustnej
- dowody badania **w postaci oryginalnych** dokumentów są bardziej wiarygodne niż dowody badania w postaci kopii, faksów lub dokumentów

Niespójność dowodów badania lub niepewność co do ich wiarygodności wg MSB 500 i 230

Uzyskanie dowodów badania z różnych źródeł lub różnego rodzaju może wskazywać, że pojedyncze dowody badania są niewiarygodne. Podobnie jest w przypadku, gdy dowody badania uzyskane z jednego źródła są sprzeczne z dowodami uzyskanymi z innego źródła.
[500, A57]

- Jeżeli biegły rewident **natknął się na informację, która jest niespójna** z jego ostatecznym wnioskiem dotyczącym znaczącej sprawy, to **dokumentuje sposób, w jaki odniósł się do tej niespójności** (zob. par. A15). [230, 11]
- **Wymóg udokumentowania** sposobu, w jaki **biegły rewident odniósł się do niespójności w informacjach nie oznacza, że musi on zachować błędną lub zastąpioną dokumentację**. [230, A15]

MSB 315 - przypomnienie stwierdzeń w sprawozdaniu finansowym

Sugerowane grupy stwierdzeń wykorzystywanych przez biegłego rewidenta do rozważania różnych rodzajów potencjalnych zniekształceń [A124]:

- stwierdzenia dotyczące grup transakcji i zdarzeń w okresie objętym badaniem
- stwierdzenia dotyczące sald kont wykazanych na koniec okresu
- stwierdzenia dotyczące prezentacji i ujawnienia

Istnieje możliwość wykorzystywania stwierdzeń zgodnie z sugestią MSB lub też wyrażanie ich w inny sposób, pod warunkiem, że wszystkie aspekty zostaną uwzględnione

Na przykład: biegły rewident może wybrać **połączenie stwierdzeń dotyczących transakcji i zdarzeń ze stwierdzeniami dotyczącymi sald kont**
[A125]

Przypomnienie stwierdzeń w sprawozdaniu finansowym
[MSB 315, A124]

Stwierdzenia dotyczące:

grup transakcji	sald kont	prezentacji i ujawnień
wystąpienie	istnienie	wystąpienie oraz prawa i obowiązki
kompletność	prawa i obowiązki	kompletność
dokładność	kompletność	klasyfikacja i zrozumiałość
rozgraniczenie między okresami	wycena i przyporządkowanie	dokładność i wycena
klasyfikacja		

Przegląd wymogów MSB dotyczących dowodów badania

Przegląd „Założeń wspólnych do zadań”

Zadanie 1

MSB 501 – Dowody badania - rozważania szczególne dotyczące wybranych zagadnień

Przedmiot regulacji

- Dowody badania zapasów
- Dowody badania sporów prawnych i roszczeń
- Dowody badania informacji o segmentach

MSB 501 – Dowody badania - rozważania szczególne dotyczące wybranych zagadnień

Badanie zapasów

Procedury uzyskiwania wystarczających i odpowiednich dowodów dotyczących istnienia i stanu zapasów [4]:

- **obecność podczas spisu z natury** (poprzedzona oceną instrukcji i procedur dotyczących spisu z natury), w celu:
 - obserwacji przestrzegania procedur liczenia zapasów
 - inspekcji zapasów
 - kontrolnego przeliczenia wybranych pozycji
- przeprowadzenie procedur badania w odniesieniu **do ostatecznego wykazu zapasów**

Postępowanie biegłego rewidenta w przypadku, gdy spis z natury jest przeprowadzany w innym terminie aniżeli ostatni dzień okresu obrotowego [5]

MSB 501 – Dowody badania - rozważania szczególne dotyczące wybranych zagadnień

Spory prawne i roszczenia

Sposoby ustalania, czy występują spory prawne lub roszczenia wobec jednostki, które mogą doprowadzić do wystąpienia istotnego zniekształcenia [9, 10]:

- **skierowanie zapytań** do kierownictwa oraz, ewentualnie, do innych osób z jednostki, w tym do wewnętrznego działu prawnego
- **przeгляд protokołów** z posiedzeń osób sprawujących nadzór oraz korespondencji z zewnętrznymi doradcami prawnymi jednostki
- **sprawdzenie kont**, na których ujmowane są koszty usług prawnych
- **kontakt (pisemny)** z zewnętrznymi doradcami prawnymi jednostki

MSB 501 – Dowody badania - rozważania szczególne dotyczące wybranych zagadnień

Spory prawne i roszczenia

Sposób postępowania biegłego rewidenta, jeżeli (11):

- **kierownictwo nie wyraża zgody na kontakt** lub spotkanie biegłego rewidenta z zewnętrznymi doradcami prawnymi jednostki. Także gdy doradcy odmawiają udzielenia właściwej odpowiedzi na pismo z zapytaniem albo nie wolno im udzielić odpowiedzi
oraz
- **biegły rewident nie jest w stanie uzyskać** wystarczających i odpowiednich dowodów badania stosując alternatywne procedury badania

Przegląd wymogów MSB dotyczących dowodów badania

Zadanie 2

MSB 501 – Dowody badania - rozważania szczególne dotyczące wybranych zagadnień

Informacje o segmentach

Sposób postępowania biegłego rewidenta celem uzyskania wystarczających i odpowiednich dowodów badania związanych z prezentacją i ujawnieniami informacji o segmentach [13]:

- **poznanie metod przyjętych przez kierownictwo** przy przygotowywaniu informacji o segmentach
- **ocena**, czy zastosowane **metody** mogą doprowadzić do ujawnienia informacji o segmentach zgodnie z ramowymi założeniami sprawozdawczości finansowej,
- **testowanie zastosowania tych metod**, o ile jest to odpowiednie
- **przeprowadzenie procedur analitycznych** lub innych procedur badania, które są odpowiednie w danych okolicznościach

MSB 510 – Zlecenie badania po raz pierwszy – stany początkowe

**Pojęcia zdefiniowane
dla celów standardu [4]**

- zlecenie badania po raz pierwszy
- stany początkowe
- poprzedni biegły rewident

MSB 510 – Zlecenie badania po raz pierwszy – stany początkowe [6]

**Sposób
postępowania:**

Wymóg uzyskania wystarczających i odpowiednich dowodów badania, **czy stany początkowe zawierają zniekształcenia** wpływające znacząco na sprawozdania finansowe za bieżący okres, poprzez ustalenie czy:

- stany końcowe z poprzedniego okresu zostały prawidłowo przeniesione do ksiąg rachunkowych bieżącego okresu lub w razie konieczności, czy zostały przekształcone
- stany początkowe odzwierciedlają zastosowanie prawidłowych zasad (polityki) rachunkowości oraz
- przeprowadzono jedno lub kilka poniższych działań (zob. par. A3-A7):
 - **przeгляд dokumentów** roboczych poprzedniego biegłego rewidenta by uzyskać dowody badania odnośnie stanów początkowych, jeśli sprawozdania finansowe za poprzedni rok były zbadane, (art. 82 Ustawy)
 - **ocena, czy procedury** badania przeprowadzane w bieżącym okresie dostarczają dowodów mających znaczenie dla stanów początkowych lub
 - **przeprowadzenie specyficznych procedur** badania celem uzyskania dowodów odnośnie stanów początkowych

MSB 510 – Zlecenie badania po raz pierwszy – stany początkowe

Spójność stosowanych zasad (polityki) rachunkowości:

Obowiązek uzyskania wystarczających i odpowiednich dowodów badania dotyczących [8]:

- zasad (polityki) rachunkowości mających odzwierciedlenie w stanach początkowych; czy były spójnie stosowane przy sporządzaniu sprawozdań finansowych za bieżący okres oraz
- ewentualnych zmian, jakich dokonano w zasadach (polityce) rachunkowości; czy zostały prawidłowo: rozliczone, odpowiednio zaprezentowane i ujawnione zgodnie z mającymi zastosowanie ramowymi założeniami sprawozdawczości finansowej

MSB 510 – Zlecenie badania po raz pierwszy – stany początkowe

Przydatne informacje w sprawozdaniu poprzedniego biegłego rewidenta:

Jeżeli sprawozdania finansowe za poprzedni okres były badane przez **poprzedniego biegłego rewidenta**, a opinia biegłego rewidenta **została zmodyfikowana**, obecny **biegły rewident ocenia skutek sprawy będącej podstawą modyfikacji** przy ocenie ryzyka istotnych zniekształceń sprawozdań finansowych za bieżący okres zgodnie z MSB 315 (zmienionym) [9]

Przegląd wymogów MSB dotyczących dowodów badania

Zadanie 3

Tematyka prezentacji

1. Wprowadzenie
2. **Przegląd wymogów MSB dotyczących:**
 - 1) dowodów badania szczególnych zagadnień
 - 2) **ogólnej reakcji biegłego rewidenta na oszacowane ryzyko**
 - 3) testów kontroli
 - 4) badania wiarygodności
 - 5) oceny zniekształceń rozpoznanych podczas badania
 - 6) korzystania z wyników pracy innych osób
 - 7) badania sprawozdań jednostki korzystającej z organizacji usługowej
3. Test końcowy i podsumowanie szkolenia

MSB 330 – Postępowanie biegłego rewidenta w odpowiedzi na ocenę ryzyka

Ogólna reakcja

- Obowiązek zaprojektowania ogólnej reakcji i stosowania jej odpowiednio do oceny ryzyka istotnego zniekształcenia (na poziomie sprawozdań finansowych). [5]

MSB 330 – Postępowanie biegłego rewidenta w odpowiedzi na ocenę ryzyka

Ogólne reakcje na ocenione ryzyko istotnego zniekształcenia na poziomie sprawozdania finansowego mogą obejmować:

- **podkreślenie** potrzeby kierowania się zawodowym sceptycyzmem przez zespół wykonujący zlecone badania
- **przydzielenie do badania bardziej doświadczonych pracowników** ze specjalistycznymi umiejętnościami lub zatrudnienie ekspertów
- **zapewnienie większego nadzoru**
- **uwzględnienie elementów nieprzewidywalności** przy wyborze dalszych procedur badania
- **dokonanie ogólnych zmian rodzaju:** zakresu procedur badania, ich rozłożenia w czasie. Przeprowadzania procedur wiarygodności na końcu okresu zamiast w trakcie lub zmodyfikowanie rodzaju procedur badania celem uzyskania bardziej przekonujących dowodów badania [A1]

MSB 330 – Postępowanie biegłego rewidenta w odpowiedzi na ocenę ryzyka

Wpływ mocy środowiska kontroli na ocenę RIZ na poziomie sprawozdania finansowego oraz na ogólne reakcje biegłego rewidenta na to ryzyko:

- silne środowisko kontroli wewnętrznej pozwala np. na **przeprowadzenie niektórych procedur badania w ciągu okresu**, zamiast na jego koniec
- słabość środowiska kontroli wewnętrznej może mieć przeciwny skutek, powodując potrzebę przeprowadzenia **większej liczby procedur badania na koniec okresu, uzyskania większej liczby odpowiednich dowodów za pomocą procedur wiarygodności** [A2]

Tematyka prezentacji

1. Wprowadzenie
2. **Przegląd wymogów MSB dotyczących:**
 - 1) dowodów badania szczególnych zagadnień
 - 2) ogólnej reakcji biegłego rewidenta na oszacowane ryzyko
 - 3) **testów kontroli i**
 - 4) **badania wiarygodności**
 - 5) oceny zniekształceń rozpoznanych podczas badania
 - 6) korzystania z wyników pracy innych osób
 - 7) badania sprawozdań jednostki korzystającej z organizacji usługowej
3. Test końcowy i podsumowanie szkolenia

MSB 330 – Postępowanie biegłego rewidenta w odpowiedzi na ocenę ryzyka

Dalsze procedury badania, po ustaleniu ogólnej reakcji biegłego na oszacowane ryzyko obejmują [4]:

- **procedury wiarygodności** – zaprojektowane do wykrycia istotnego zniekształcenia na poziomie stwierdzeń. Przeprowadzane są w formie:
 - **badania szczegółowych** grup transakcji, sald i ujawnień oraz
 - **analitycznych procedur** wiarygodności
- **testy kontroli** – procedury badania zaprojektowane i przeprowadzane aby oceniać skuteczność działania kontroli wewnętrznych. Służą to zapobieganiu lub wykrywaniu i korygowaniu istotnego zniekształcenia na poziomie stwierdzeń

Uzależnienie procedur badania od oszacowanego RIZ wg MSB 330 [6, 7]

Wpływ wymogu, aby **testy kontroli i badania wiarygodności** były odpowiednią reakcją na ocenione ryzyko istotnego zniekształcenia na poziomie stwierdzeń, **na**:

- rozważenie powodów uzasadniających ocenę ryzyka istotnego zniekształcenia na poziomie stwierdzeń dla każdej grupy transakcji, sald i ujawnień informacji, a w tym:
 - wpływu cech transakcji, sald i ujawnień na RIZ
 - związku oceny ryzyka z oczekiwaniem skuteczności kontroli
- uzyskanie bardziej przekonujących dowodów badania, im wyższa jest ocena RIZ

Wpływ oszacowanego RIZ wg MSB 330 [6, 7] na dalsze procedury badania

Wpływ oszacowanego RIZ na:

- **czas** przeprowadzania procedur
- **rodzaj** procedur pozyskiwania dowodów badania
- **odpowiedniość** (stosowność i wiarygodność) dowodów badania
- **wystarczającą liczbę dowodów** badania

Wybór pozycji do testów celem uzyskania dowodów badania wg MSB 500

Wymóg ustalenia sposobu wyboru pozycji do testów tak, by okazały się skuteczne dla realizacji celów procedury badania [10]

Możliwe sposoby doboru pozycji do testów:

- **wybór wszystkich pozycji** (100% sprawdzenie)
- **wybór określonych pozycji** oraz
- **badanie wyrywkowe** (próbkiwanie) - szczegóły w MSB 530

- **Warunek:** skuteczność realizacji celów procedury badania
- **Odpowiednie**, (zależy od okoliczności) może być zastosowanie jednego sposobu lub połączenie powyższych [A52]

Łączenie przeprowadzania procedur w różnych celach - MSB 315 [A2]

Biegły rewident może wykorzystać informacje uzyskane z przeprowadzenia procedur oceny ryzyka oraz wiążących się z nimi czynności, jako:

- dowody badania potwierdzających oceny ryzyk istotnego zniekształcenia
- dowody badania dotyczących:
 - grup transakcji, sald kont lub ujawnień i związanych z nimi stwierdzeń
 - dowodów badania skuteczności działania kontroli, mimo iż procedury te nie były celowo zaplanowane jako procedury wiarygodności lub testy kontroli

- **Efektywność** przeprowadzenia procedur wiarygodności lub testów kontroli wzrasta, jeśli łączymy je
- z procedurami oceny ryzyka.

Warunki efektywności wyboru do badania wszystkich pozycji [MSB 500]

Niewykonalność sprawdzenia 100% pozycji w przypadku testów kontroli

Warunki efektywności wyboru wszystkich pozycji do szczegółowego badania wiarygodności [10, A53]:

- **niewielka liczebność** zbioru
- **znacząca wartość** poszczególnych elementów zbioru
- **uznanie, że pozycja jest obciążona znaczącym ryzykiem** w warunkach, gdy inne sposoby badania nie zapewniają wystarczających i odpowiednich dowodów
- **powtarzalny charakter obliczeń** oraz różne automatyczne procesy systemu informatycznego

Wybór określonych pozycji wg MSB 500 (tzw. dobór celowy)

Kryteria decydujące o możliwości wyboru do badań optymalnych danych - pozycji ze zbioru (znajomość jednostki, ocena ryzyka istotnego zniekształcenia oraz charakterystyka testowanego zbioru)

Możliwe (sugerowane) kryteria wyboru, z zastosowaniem osądu zawodowego [A54]:

- pozycje **o dużej wartości** lub o kluczowym znaczeniu, lub podejrzane, nietypowe, szczególnie podatne na ryzyko albo w przeszłości wykazywane błędnie
- wszystkie **pozycje przekraczające** pewną kwotę
- **pozycje służące uzyskaniu** oczekiwanych informacji

Wybiórcze sprawdzenie, a badanie wyrywkowe (próbki) wg MSB 500.

Wybiórcze sprawdzenie

określonych pozycji składających się na grupę transakcji lub saldo konta **jest często efektywnym sposobem gromadzenia dowodów badania**, ale nie jest to badanie wyrywkowe (próbki)

Wyniki takich procedur badania **nie mogą być ekstrapolowane** na cały zbiór, więc nie zapewniają dowodów badania dotyczących pozostałej części zbioru. [A55]

Badanie wyrywkowe (próbki)

ma umożliwić wyciągnięcie wniosków na temat całego zbioru na podstawie wybranej ze zbioru próbki, objętej badaniem. [A56]

Przegląd wymogów MSB dotyczących testów kontroli

Zadanie 4

Tematyka prezentacji

1. Wprowadzenie
2. **Przegląd wymogów MSB dotyczących:**
 - 1) dowodów badania szczególnych zagadnień
 - 2) ogólnej reakcji biegłego rewidenta na oszacowane ryzyko
 - 3) **testów kontroli**
 - 4) badania wiarygodności
 - 5) oceny zniekształceń rozpoznanych podczas badania
 - 6) korzystania z wyników pracy innych osób
 - 7) badania sprawozdań jednostki korzystającej z organizacji usługowej
3. Test końcowy i podsumowanie szkolenia

MSB 330 – Postępowanie biegłego rewidenta
w odpowiedzi na ocenę ryzyka**Biegły rewident
projektuje i
przeprowadza testy
kontroli, gdy [8]:**

- dokonana **ocen ryzyka istotnych zniekształceń na poziomie stwierdzeń i oczekuje, że kontrole działają skutecznie** (tj. biegły rewident, określając rodzaj, rozłożenie w czasie i zakres procedur wiarygodności, zamierza zaufać skuteczności działania kontroli) lub
- **same procedury wiarygodności nie zapewniają wystarczających i odpowiednich dowodów badania na poziomie stwierdzeń**

- Projektując i przeprowadzając testy kontroli, biegły rewident uzyskuje tym bardziej przekonujące dowody badania, im większe zaufanie pokłada w skuteczność kontroli. [9]

MSB 330 – Postępowanie biegłego rewidenta
w odpowiedzi na ocenę ryzyka**Projektując
i przeprowadzając
testy kontroli,
biegły rewident:**

- **przeprowadza inne procedury badania w połączeniu z kierowaniem zapytań**, aby uzyskać dowody badania skuteczności działania kontroli, w tym:
 - sposobu, w jaki kontrole były przeprowadzane w odpowiednich odcinkach czasu w okresie objętym badaniem,
 - ciągłości ich stosowania oraz
 - kto lub w jaki sposób je przeprowadzał (zob. par. A26-A29);
- **ustala, czy kontrole, które mają być objęte badaniem, zależą od innych kontroli** (kontroli pośrednich) > Jeśli tak, to czy konieczne jest uzyskanie dowodów badania potwierdzających skuteczność działania tych pośrednich kontroli (zob. par. A30-A31).” [10]

MSB 330 – Postępowanie biegłego rewidenta w odpowiedzi na ocenę ryzyka

**Jeżeli biegły rewident
uzyskuje dowody
badania dotyczące
skuteczności działania
kontroli w okresie
śródrocznym,
to [12]:**

- uzyskuje dowody badania dotyczące znaczących zmian tych kontroli następujących po okresie śródrocznym oraz
- ustala, jakie dodatkowe dowody badania należy uzyskać za pozostały okres

MSB 330 – Postępowanie biegłego rewidenta w odpowiedzi na ocenę ryzyka

**Ograniczenia możliwości
wykorzystania dowodów
testów kontroli
uzyskanych podczas
poprzednich badań
w przypadkach [14]:**

- znaczących zmian testowanych kontroli, wpływających na dalszą przydatność dowodów badania ,uzyskanych podczas poprzednich badań
- upływu czasu od poprzednich testów kontroli,
- liczby testów kontroli pomijanych w bieżącym badaniu,
- testów kontroli pozycji (obszarów) uznanych za obciążone znaczącym ryzykiem [15]

MSB 330 – Postępowanie biegłego rewidenta
w odpowiedzi na ocenę ryzyka**Procedury uzyskiwania
dowodów testów
kontroli****Kierowania zapytań** w połączeniu z innymi procedurami, a zwłaszcza z:

- inspekcją
- obserwacją
- powtórным wykonywaniem czynności kontrolnych

MSB 330 – Postępowanie biegłego rewidenta
w odpowiedzi na ocenę ryzyka

Oceniając skuteczność działania właściwych kontroli, biegły rewident ocenia, czy zniekształcenia wykryte za pomocą procedur wiarygodności, wskazują na nieskuteczność działania kontroli. Niewykrycie zniekształceń nie stanowi dowodu badania potwierdzającego skuteczność kontroli badanego stwierdzenia [16]

Jeżeli wykryto odstępstwa od kontroli, to biegły rewident kieruje zapytania, by zrozumieć zagadnienie i jego potencjalne konsekwencje oraz ustala czy [17]:

- przeprowadzone testy kontroli stanowią odpowiednią podstawę aby polegać na tych kontrolach
- niezbędne są dodatkowe testy kontroli lub
- należy zareagować na potencjalne ryzyko zniekształceń i zastosować procedury wiarygodności

Przegląd wymogów MSB dotyczących testów kontroli

Zadanie 5 i 6

Tematyka prezentacji

1. Wprowadzenie
- 2. Przegląd wymogów MSB dotyczących:**
 - 1) dowodów badania szczególnych zagadnień
 - 2) ogólnej reakcji biegłego rewidenta na oszacowane ryzyko
 - 3) testów kontroli
 - 4) badania wiarygodności**
 - 5) oceny zniekształceń rozpoznanych podczas badania
 - 6) korzystania z wyników pracy innych osób
 - 7) badania sprawozdań jednostki korzystającej z organizacji usługowej
3. Test końcowy i podsumowanie szkolenia

MSB 330 - Rodzaje badań wiarygodności - przypomnienie

Procedury wiarygodności czyli procedury badania zaprojektowane celem wykrycia istotnego zniekształcenia na poziomie stwierdzeń, mogą być wykonywane jako:

- **badania szczegółowe** (grup transakcji, sald i ujawnień) przeprowadzane:
 - metodą pełną (kompletną)
 - metodą doboru celowego
 - metodą wrywkową
- **analityczne procedury wiarygodności**

MSB 330 – Wymogi ogólne

Niezależnie od wysokości ocenionego ryzyka

- biegły rewident projektuje i przeprowadza procedury wiarygodności w odniesieniu do **każdej** istotnej grupy transakcji, salda i ujawnienia informacji [18]

Biegły rewident ocenia

- czy w charakterze procedur wiarygodności należy przeprowadzić procedury zewnętrznych potwierdzeń [19]

MSB 330 – Wymogi ogólne (c.d.)

Jeżeli biegły rewident uznał, że ryzyko istotnego zniekształcenia na poziomie stwierżeń jest znaczące, to:

- **przeprowadza procedury wiarygodności będące reakcją na to ryzyko**
- jeżeli reakcją na znaczące ryzyko są **tylko procedury wiarygodności, to powinny one polegać na badaniach szczegółowych** [21] (ew. w połączeniu z analitycznymi procedurami wiarygodności)

MSB 330 – Wymogi ogólne (c.d.)

Jeżeli procedury wiarygodności są przeprowadzane w ciągu okresu, to biegły rewident obejmuje badaniem pozostały okres i przeprowadza [22]:

- **procedury wiarygodności łącznie z testami kontroli** za okres pozostały od tego dnia lub
- **dalsze procedury wiarygodności jedynie**, jeśli uzna to za wystarczające

MSB 330 – Wymogi ogólne (c.d.)

Obowiązkowe dla każdego badania procedury **wiarygodności sporządzania sprawozdań finansowych** [20]:

- **kontrola zgodności lub uzgodnienia sprawozdań finansowych** ze stanowiącymi ich podstawę zapisami księgowymi oraz
- **sprawdzenie istotnych zapisów księgowych i korekt** dokonanych w trakcie sporządzania sprawozdań finansowych

MSB 520 – Procedury analityczne

Krok Czynność

1	Analiza stosowności analitycznej procedury wiarygodności
2	Ocena wiarygodności danych, na podstawie których formułuje się oczekiwanie co do ujętych kwot lub wskaźników
3	Sformułowanie oczekiwań co do analizowanych kwot lub wskaźników
4	Stwierdzenie w wyniku analizy, czy ustalone różnice są akceptowalne
5	W przypadku różnic nieakceptowalnych - skierowanie zapytań do kierownictwa
6	Rozpatrzenie potrzeby uzyskania dowodów badania potwierdzających odpowiedzi kierownictwa
7	Uznanie odpowiedzi kierownictwa za wystarczająco uzasadniające różnice
8	Nie uznanie odpowiedzi kierownictwa za wystarczająco uzasadniające różnice

MSB 520 – Procedury analityczne

Procedury analityczne, to [4]:

- **ocena informacji finansowych** ustalonych na podstawie analizy powiązań pomiędzy danymi zarówno finansowymi, jak i niefinansowymi
- **badanie wykrytych odchyłeń lub zależności**, które są niespójne z innymi odnośnymi informacjami lub różnią się znacząco od przewidywanych wielkości

Warunki stosowności analitycznej procedury wiarygodności

w odniesieniu do określonych stwierdzeń, biorąc pod uwagę ocenione ryzyko istotnego zniekształcenia oraz, o ile mają być przeprowadzone, badania szczegółowe tych stwierdzeń [A6]:

- **duża populacja** transakcji (czy tylko),
- **istnienie między danymi określonych zależności** (w przeszłości i obecnie).

MSB 520 – Procedury analityczne

Ocena wiarygodności danych, na podstawie których formułuje się oczekiwania co do ujętych kwot lub wskaźników:

kryteria oceny wiarygodności danych [5b, A12]:

- **źródło** dostępnych informacji
- **porównywalność** dostępnych informacji
- **rodzaj i przydatność** dostępnych informacji
- **istnienie i skuteczność** kontroli sporządzenia informacji

MSB 520 – Procedury analityczne

Formułowanie oczekiwań co do analizowanych kwot lub wskaźników:

formułowanie wystarczająco uzasadnionych i precyzyjnych oczekiwań co do ujętych kwot lub wskaźników [5c, A15]:

- **dokładność** oczekiwanych rezultatów
- stopień **rozłączności**
- **dostępność** informacji

MSB 520 – Procedury analityczne

Przykład 1

MSB 520 – Procedury analityczne

Zadanie 7 i ew. 8

MSB 530 – Badanie wyrywkowe (próbki) - definicje

Definicje na potrzeby MSB 530:

- **badanie wyrywkowe (próbki)**
stosowanie procedur badania do mniej niż 100% pozycji, które składają się na zbiór mający znaczenie dla badania, przy czym każda z jednostek populacji może zostać wybrana. Daje to możliwość sformułowania wniosków o całej populacji
- **populacja**
jest to pełny zbiór danych (pozycji), spośród których zostaje wybrana próbka. Na jej podstawie biegły rewident zamierza sformułować wniosek
- **ryzyko próbkowania**
ryzyko, że wniosek biegłego rewidenta wyprowadzony na podstawie próbki może różnić się od wniosku, jaki sformułowałby, gdyby tej samej procedurze badania poddał całą populację

MSB 530 – Badanie wyrywkowe (próbki) – definicje c.d.

**Definicje na
potrzeby
MSB 530:**

- **Ryzyko nie związane z próbkiowaniem**
ryzyko, że biegły rewident sformułuje błędny wniosek z jakiegokolwiek powodu nie związanego z ryzykiem próbkiowania;
- **Anomalia**
zniekształcenie lub odchylenie, które w oczywisty sposób nie jest reprezentatywne dla zniekształceń lub odchyleń w populacji;
- **Jednostka populacji**
poszczególne pozycje składające się na populację;
- **Próbkiowanie statystyczne**
metoda próbkiowania wykazująca następujące cechy:
 - wybór pozycji próbki następuje losowo oraz
 - do oceny wyników badania próbki, w tym do pomiaru ryzyka próbkiowania, stosuje się rachunek prawdopodobieństwa.Metodę próbkiowania, która nie posiada cech (i) oraz (ii), uznaje się za niestatystyczną metodę próbkiowania.

MSB 530 – Badanie wyrywkowe (próbki) - definicje c.d.

**Definicje na
potrzeby
MSB 530:**

- **stratyfikacja (warstwowanie)**
proces dzielenia populacji na podzbiory, z których każdy stanowi zespół jednostek populacji o podobnych cechach (często wartości pieniężne)
- **dopuszczalne zniekształcenie**
kwota pieniężna określona przez biegłego rewidenta, w odniesieniu do której biegły rewident dąży do uzyskania odpowiedniego poziomu pewności, że kwota ta nie jest niższa od rzeczywistego zniekształcenia w populacji
- **dopuszczalny wskaźnik odchylenia**
wskaźnik odchylenia od ustalonych procedur kontroli wewnętrznej określony przez biegłego rewidenta. W odniesieniu, do niego biegły rewident dąży do uzyskania odpowiedniego poziomu pewności, że wskaźnik ten nie jest niższy od rzeczywistego wskaźnika odchylenia w populacji

Badanie wyrywkowe (próbkiwanie)

Przykład 2

MSB 330 – Dokumentacja

Biegły rewident zamieszcza w dokumentacji badania następujące informacje:

- **ogólną reakcję na ocenione ryzyko** istotnego zniekształcenia na poziomie stwierdzeń sprawozdania finansowego oraz rodzaju, rozłożeniu w czasie i zakresie dalszych przeprowadzonych procedur badania
- **powiązanie tych procedur** z ocenionym ryzykiem na poziomie stwierdzeń oraz
- **wyniki procedur badania**, w tym wnioski z badania, jeżeli nie są one ogólnie zrozumiałe

[28]

MSB 330 – Dokumentacja (c.d.)

Jeżeli biegły rewident planuje wykorzystanie dowodów badania dotyczących skuteczności działania kontroli uzyskanych podczas poprzednich badań to:

- zamieszcza w dokumentacji badania informacje o przesłankach uzasadniających **zaufanie do kontroli, które zostały zbadane podczas poprzedniego badania** [29]
- **dokumentacja** biegłego rewidenta **powinna dowodzić, że sprawozdania finansowe są zgodne lub uzgodnione** ze stanowiącymi ich podstawę zapisami księgowymi [30]

Tematyka prezentacji

1. Wprowadzenie
2. **Przegląd wymogów MSB dotyczących:**
 - 1) dowodów badania szczególnych zagadnień
 - 2) ogólnej reakcji biegłego rewidenta na oszacowane ryzyko
 - 3) testów kontroli
 - 4) badania wiarygodności
 - 5) **oceny zniekształceń rozpoznanych podczas badania**
 - 6) korzystania z wyników pracy innych osób
 - 7) badania sprawozdań jednostki korzystającej z organizacji usługowej
3. Test końcowy i podsumowanie szkolenia

MSB 450 – Ocena zniekształceń rozpoznanych podczas badania

Definicje [4]

- **zniekształcenie**
różnica między kwotą, klasyfikacją, prezentacją lub ujawnieniem pozycji wykazywanej w sprawozdaniu finansowym a kwotą, klasyfikacją, prezentacją lub ujawnieniem pozycji, które wymagają wykazania zgodnie z mającymi zastosowanie ramowymi założeniami sprawozdawczości finansowej. Zniekształcenia mogą być spowodowane błędem lub oszustwem
- **nieskorygowane zniekształcenia**
zniekształcenia, które biegły rewident rozpoznał w czasie badania i które nie zostały skorygowane

MSB 450 – Ocena zniekształceń rozpoznanych podczas badania

Grupy czynności**obowiązujące biegłego
rewidenta:**

- gromadzenie zniekształceń
- informowanie kierownictwa o zniekształceniach i oczekiwanie na ich skorygowanie
- ocena wpływu nieskorygowanych zniekształceń
- pisemne oświadczenie kierownictwa o wpływie nieskorygowanych zniekształceń na sprawozdanie finansowe
- dokumentacja zniekształceń

MSB 450 – Ocena zniekształceń rozpoznanych podczas badania

**Gromadzenie
rozpoznanych
zniekształceń**

- obowiązek gromadzenia zniekształceń rozpoznanych w czasie badania, **innych niż oczywiście nieznaczące** (oczywiście błahe) [5, A2]
- możliwość ustalenia kwoty, poniżej której zniekształcenia **mogą być uznane za oczywiście nieznaczące i wobec tego nie podlegać gromadzeniu**
- „**oczywiście nieznaczące**”, zarówno pojedynczo, jak i łącznie, **to nie to samo, co „nieistotne”** w rozumieniu MSB 320
- postępowanie w przypadku **niepewności, czy jedną lub więcej pozycji można uznać za oczywiście nieznaczącą, należy przyjąć, że dana sprawa nie jest oczywiście nieznacząca** [A2]

MSB 450 – Ocena zniekształceń rozpoznanych podczas badania

Kategorie zniekształceń

Przy ocenie wpływu zniekształceń zgromadzonych podczas badania oraz informowaniu o zniekształceniach kierownictwa i osób sprawujących nadzór, przydatne może być rozróżnienie [A3]:

- zniekształceń **faktycznych**
- zniekształceń **wynikających z osądu** oraz
- zniekształceń **projekcji**

MSB 450 – Ocena zniekształceń rozpoznanych podczas badania

Ewentualna aktualizacja planu

Warunki, w których biegły rewident ustala, czy w wyniku stwierdzenia zniekształceń należy zaktualizować zaplanowaną ogólną strategię i plan badania: [6]

- rodzaj rozpoznanych zniekształceń oraz okoliczności ich występowania wskazują na istnienie innych zniekształceń, które, jeśli zostaną połączone ze zniekształceniami zgromadzonymi w czasie badania, mogą być istotne lub
- łączne zniekształcenia zgromadzone podczas badania zbliżają się do poziomu istotności określonego zgodnie z MSB 320.

MSB 450 – Ocena zniekształceń rozpoznanych podczas badania

Dokumentacja zniekształceń obejmuje [15]:

- kwotę zniekształceń oczywiście nieznaczących, jeśli została ustalona
- zniekształcenia zgromadzone w czasie badania z informacją czy zostały skorygowane oraz
- oświadczenie kierownictwa wraz z oceną biegłego rewidenta, czy nieskorygowane zniekształcenia są istotne, pojedynczo lub łącznie oraz uzasadnienie tego wniosku

Przegląd wymogów MSB dotyczących badania wiarygodności

Zadanie 9 i ew. 10

Tematyka prezentacji

1. Wprowadzenie
- 2. Przegląd wymogów MSB dotyczących:**
 - 1) dowodów badania szczególnych zagadnień
 - 2) ogólnej reakcji biegłego rewidenta na oszacowane ryzyko
 - 3) testów kontroli
 - 4) badania wiarygodności
 - 5) oceny zniekształceń rozpoznanych podczas badania
- 6) korzystania z wyników pracy innych osób**
 - 7) badania sprawozdań jednostki korzystającej z organizacji usługowej
3. Test końcowy i podsumowanie szkolenia

Sięgnijmy do pamięci uczestników

Inne osoby czyli kto?

- Inny biegły rewident [m.in. MSB 402, 510]
- Ekspert powołany przez kierownictwo [MSB 500]
- Audytorzy wewnętrzni [MSB 610]
- Ekspert powołany przez biegłego rewidenta [MSB 620]

- *Warunki bezpiecznego uwzględnienia wyników pracy innych osób przez biegłego rewidenta*
- *Podział (?) odpowiedzialności pomiędzy biegłym rewidentem i osobami, których wyniki pracy uwzględniono przy formułowaniu opinii*

Warunki bezpiecznego uwzględnienia przez biegłego rewidenta wyników pracy innych osób - reasumpcja (1)

**Inny biegły rewident
[m.in. MSB 402, 510]**

- sprawdzenie niezależności biegłego rewidenta i kompetencji zawodowych, w tym poszanowania standardów

**Ekspert powołany przez
kierownictwo [MSB 500]**

- ocena kompetencji zawodowych, umiejętności i obiektywizmu oraz ustaleń eksperta, w tym ich odpowiedniości

**Audytorzy wewnętrzni
[MSB 610]; ocena**

- zakresu, w jakim status funkcji audytu wewnętrznego w jednostce oraz stosowne polityki i procedury wspierają obiektywizm audytorów wewnętrznych
- poziomu kompetencji funkcji audytu wewnętrznego oraz
- czy funkcja audytu wewnętrznego stosuje systematyczne i metodyczne podejście, w tym kontrolę jakości?

Korzystanie z wyników pracy innych osób

Zadanie 11

Tematyka prezentacji

1. Wprowadzenie
2. **Przegląd wymogów MSB dotyczących:**
 - 1) dowodów badania szczególnych zagadnień
 - 2) ogólnej reakcji biegłego rewidenta na oszacowane ryzyko
 - 3) testów kontroli
 - 4) badania wiarygodności
 - 5) oceny zniekształceń rozpoznanych podczas badania
 - 6) korzystania z wyników pracy innych osób
 - 7) **badania sprawozdań jednostki korzystającej z organizacji usługowej**
3. Test końcowy i podsumowanie szkolenia

Organizacje usługowe sporządzające sprawozdania finansowe jednostek

Tradycyjne biura rachunkowe

- standardowy zakres świadczonych usług - wpływ jednostki na zasady rachunkowości i procedury przetwarzania danych
- komunikacja pomiędzy jednostką a biurem rachunkowym
- podział zadań kontrolnych

Centra rozliczeniowe

(należące do *Sektora nowoczesnych centrów rozliczeniowych*)

- zakres świadczonych usług - wpływ jednostki na zasady rachunkowości i procedury przetwarzania danych
- komunikacja pomiędzy jednostką a centrum
- podział zadań kontrolnych

Badanie sprawozdań finansowych sporządzanych przez centra rozliczeniowe - podstawowe pojęcia (1)

- organizacja usługowa (OU)
- system organizacji usługowej
- biegły rewident organizacji usługowej
- organizacja podwykonawcza
- jednostka korzystająca z organizacji usługowej
- kontrole wspomagające jednostkę korzystającą z organizacji usługowej
- biegły rewident jednostki korzystającej z organizacji usługowej

Badanie sprawozdań finansowych sporządzanych przez centra rozliczeniowe - podstawowe pojęcia (2)

- sprawozdanie na temat opisu i projektu kontroli organizacji usługowej (w standardach określone jako sprawozdanie typu 1), obejmuje:
 - **przygotowany przez kierownictwo** organizacji usługowej opis systemu i celów kontroli organizacji usługowej oraz powiązanych kontroli, które zostały zaprojektowane i wdrożone na określoną datę
 - sprawozdanie biegłego rewidenta organizacji usługowej, które ma dostarczyć **wystarczającej pewności** przez wyrażenie opinii na temat opisu systemu i celów kontroli organizacji usługowej, powiązanych kontroli, oraz odpowiedniości zaprojektowanych kontroli z punktu widzenia możliwości realizacji określonych celów kontrolnych

Badanie sprawozdań finansowych sporządzanych przez centra rozliczeniowe - podstawowe pojęcia (3)

- sprawozdanie na temat opisu, projektu kontroli i operacyjnej skuteczności kontroli organizacji usługowej (w standardzie określone jako sprawozdanie typu 2), obejmuje:
 - **przygotowany przez kierownictwo organizacji usługowej** opis systemu i celów kontroli organizacji usługowej oraz powiązanych kontroli, ich projektu i wdrożenia na dany dzień lub przez określony okres oraz, w niektórych przypadkach, ich operacyjną skuteczność przez określony okres
 - sprawozdanie biegłego rewidenta organizacji usługowej, które ma dostarczyć **wystarczającej pewności** zawierające:
 - opinię biegłego rewidenta organizacji usługowej o systemie i celach kontroli jednostki i powiązanych kontroli, poprawności zaprojektowania kontroli pod kątem osiągnięcia wyznaczonych celów, a także skuteczności działania kontroli
 - opis testów kontroli przeprowadzonych przez biegłego rewidenta organizacji usługowej oraz ich rezultatów

Badanie sprawozdań finansowych sporządzanych przez centra rozliczeniowe - podstawowe pojęcia (4)

- **metoda pełna** (włączania) [402, 18, A40; 3402, 9]
- **metoda niepełna** (wyłączania) [402, 18, A40; 3402, 9]
- znacznie usługi biegłego rewidenta organizacji usługowej dla biegłego rewidenta badającego sprawozdania finansowe jednostki korzystającej
 - sprawozdanie typu 1, czy typu 2? - dlaczego?
 - w razie podwykonawstwa usług sprawozdanie opracowane metodą pełną (włączania), czy metodą niepełną (wyłączania)?- dlaczego?
- rodzaj powiązań (warunki umowne) i interakcja między jednostką korzystającą z organizacji usługowej a organizacją usługową [402, 9, A7, A8]

Tematyka prezentacji

1. Wprowadzenie
2. Przegląd wymogów MSB dotyczących:
 - 1) dowodów badania szczególnych zagadnień
 - 2) ogólnej reakcji biegłego rewidenta na oszacowane ryzyko
 - 3) testów kontroli
 - 4) badania wiarygodności
 - 5) oceny zniekształceń rozpoznanych podczas badania
 - 6) korzystania z wyników pracy innych osób
 - 7) badania sprawozdań jednostki korzystającej z organizacji usługowej

3. Test końcowy i podsumowanie szkolenia

Test

- Testowy sprawdzian wiedzy
- Podsumowanie szkolenia

ISBN 978-83-89255-66-2

Centrum Edukacji Polskiej Izby Biegłych Rewidentów
al. Jana Pawła II 80
00-175 Warszawa
e-mail: ce@pibr.org.pl
tel. 22 637 31 04
fax 22 637 30 84

©Wszelkie prawa zastrzeżone CEPIBR / PIBR

ce.pibr.org.pl